

www.vcmstudy.ir

یادداشت
نفت و گاز

کاهش مصرف بنزین به وسیله قیمت گذاری بنزین سوپر

تاریخ انتشار: ۱ آبان ۱۳۹۷

VCM
Study
www.vcmstudy.ir

در کشور ایران دو نوع بنزین با اکتان ۸۷ و ۹۲ توزیع می شود که به نوع دوم آن اصطلاحاً بنزین سوپر می گویند. عدد اکتان که در واقع برداشتی از نام ایزو اکتان (۲،۲،۴-تری متیل پنتان) است، میزان بهسوزی سوخت در محفظه احتراق را مشخص می کند که با افزودنی های مختلفی نظیر TEL، MTBE، ETBE، اتانول، متانول، ترکیبات حلقوی و... افزایش می یابد. البته همانطور که برای میزان گوگرد بنزین از استانداردهای یورو ۴ و یورو ۵ پیروی می شود، استانداردهایی نیز برای افزودنی های بنزین وجود دارد که منطقه به منطقه فرق می کند اما ترکیباتی سرب داری مانند TEL برای همیشه و در همه جا ممنوع شده اند.

در کشور ایران علاوه بر افزودنی MTBE، مقداری بنزین با اکتان بالا (۹۲ و ۹۵) هم از خارج وارد کشور می شود تا مصرف ۳.۵ میلیون لیتری بنزین سوپر داخل را پاسخگو باشد. قیمت بنزین سوپر در جایگاه های عرضه سوخت برابر ۱۲۰۰ تومان است که اختلاف ۲۰ درصدی با بنزین معمولی را نشان می دهد. اما آیا واقعا لازم است تا مشتریان محدود بنزین سوپر یارانه سوخت دریافت نمایند؟

مصرف بنزین سوپر کمتر از ۴% مصرف کل بنزین کشور را به خود اختصاص داده است و این به معنای آن است که تغییر قیمت آن تأثیر ویژه ای بر عموم جامعه نمی گذارد. ضمن اینکه مصرف کنندگان اصلی بنزین سوپر نیز صاحبان خودروهای گران قیمت هستند و از تغییر قیمت آن تأثیر زیادی نخواهد پذیرفت. لذا شاید اولین و بهترین گام برای اصلاح قیمت بنزین، اصلاح قیمت بنزین سوپر باشد. دو برابر شدن قیمت بنزین سوپر و رسیدن آن به قیمت ۲۴۰۰ تومان بر لیتر، قیمت آن را به قیمت فوب می رساند[۱] که این به معنای حذف کامل یارانه آن است. این افزایش قیمت [با فرض اینکه بر میزان مصرف بنزین سوپر تأثیر نگذارد]، میزان یارانه پنهان را تا ۱۷۰ میلیون دلار در سال کاهش می دهد. این میزان از سرمایه می تواند در جهت توسعه زیرساخت هایی بکار رود که نیاز مصرف کنندگان بنزین را به این سوخت کاهش دهد.

از جمله زمینه هایی که نیاز به سرمایه گذاری دارد و می تواند مصرف بنزین را کاهش دهد، حمل و نقل عمومی است. دولت با تخصیص یارانه پنهان بنزین سوپر به حمل و نقل عمومی می تواند نیاز به بنزین را کاهش داده و تا حدی از تخصیص یارانه به بنزین معمولی هم معاف شود. همچنین توسعه حمل و نقل عمومی و کاهش نیاز به بنزین می تواند زمینه ساز مهمی برای اجرای طرح های اصلاح قیمتی برای بنزین معمولی باشد.

یادداشت

نفت و گاز

کاهش مصرف بنزین به وسیله قیمت گذاری بنزین سوپر

مرکز مطالعات زنجیره ارزش

یادداشت

نفت و گاز

VCMStudy.ir

www.vcmstudy.ir

کاهش مصرف بنزین به وسیله قیمت گذاری بنزین سوپر

زمینه دیگری که نیاز به سرمایه گذاری برای کاهش تقاضای بنزین دارد، سوخت CNG است. در حال حاضر موضوع تعداد جایگاه های CNG در کلانشهرها و موتورهای پایه گازسوز از جمله زمینه های نیازمند حمایت دولت در حوزه توسعه صنعت CNG است. دولت اگر بتواند مصرف CNG را به اندازه یک مترمکعب افزایش دهد، حدود یک لیتر در میزان مصرف بنزین صرفه جویی خواهد شد که از این طریق یارانه بنزین (هزینه واردات یا عدم النفع صادرات) برای دولت کاهش خواهد یافت. علاوه بر این، افزایش قیمت بنزین سوپر می تواند محرک خوبی برای حرکت پالایشگاه ها به سمت تولید آن باشد. لذا اگر دولت بجای پرداخت یارانه پنهان به مصرف کننده نهایی، بخشی از آن را صرف خرید بنزین سوپر با قیمت بالاتر از پالایشگاه ها کند، پالایشگاه ها رغبت خواهند داشت تا بخشی از بنزین خود را به بنزین سوپر تبدیل کرده و با قیمت بالاتر به دولت بفروشند. اتخاذ این سیاست به مدت چند سال باعث خواهد شد تا پالایشگاه به سازوکار مشخصی برای تولید بنزین سوپر برسند و در این زمینه کشور را خودکفا کنند.

[۱] با فرض قیمت ۵۷ سنت برای هر لیتر بنزین سوپر و دلار ۴۲۰۰ تومان برای کالاهای اساسی

یادداشت

نفت و گاز

مرکز مطالعات زنجیره ارزش معتقدست که بهترین مدل قیمت گذاری برای سوخت، آزادسازی آن است اما این مدل به دلیل نوسانات شدید نرخ ارز و رسوب یارانه سوخت بر فرهنگ مصرف کنندگان، برای کشور ایران فعلا قابل اجرا نیست. لذا باید با سازوکارهای دقیقی به سمت حذف یارانه سوخت و مصرف بهینه آن حرکت کرد. یکی از بهترین راهکارها برای اصلاح قیمت و یارانه بنزین، اجرای طرح سهمیه بندی در بستر کارت سوخت است که طیف وسیعی از مردم را از اثرات افزایش قیمت بنزین دور نگه خواهد داشت. در این صورت کم مصرف ها از بنزین سهمیه ای خود استفاده می کنند و پر مصرف ها مجبور به پرداخت هزینه بیشتر برای مصرف سهمیه آزاد خواهند شد. از طرفی کسانی که از وسیله نقلیه برخوردار نیستند می توانند با معامله سهمیه ماهانه خود، به ارزش ریالی آن دست پیدا کنند و از طرح سهمیه بندی بهره مند شوند. البته اجرای این طرح در شرایط فعلی نیاز به یک طرح پایلوت دارد که آزادسازی قیمت بنزین سوپر با سازوکار یادشده، می تواند همان طرح پایلوت باشد. ذکر این نکته ضروری است که تعیین سیاست قیمتی و سهمیه ای برای بنزین بدون توجه به جایگزین هایی نظیر حمل و نقل عمومی و CNG کم اثر و بی نتیجه خواهد ماند.

www.vcmstudy.ir

امیدواریم از مطالعه این سند، استفاده مفید برده باشید
نقطه نظرات، انتقادات و پیشنهادات خود را از طریق ایمیل زیر با ما در میان بگذارید
VCMStudy@gmail.com